

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 15.I.2008
C(2007)6903 def.

Betreft: Steunmaatregel nr. N 393/2007 – Nederland
Subsidie aan NV Bergkwartier

Excellentie,

I. PROCEDURE

- (1) De Nederlandse autoriteiten hebben bij brief van 6 juli 2007, die op dezelfde dag werd ingeschreven, een subsidie aan NV Bergkwartier bij de Commissie aangemeld waarmee een deel van de extra kosten die de renovatie van het 19e-eeuwse IJsselhotel in Deventer met zich brengt, zal worden gefinancierd.
- (2) In antwoord op haar verzoeken om aanvullende inlichtingen van 27 juli en 30 oktober 2007 ontving de Commissie een eerste antwoord van de Nederlandse autoriteiten op 2 oktober 2007 en werd deze informatie aangevuld op 20 november 2007.

II. OMSCHRIJVING VAN DE MAATREGEL

- (3) **Rechtsgrondslag:** De aangemelde steun wordt verleend op basis van het Enkelvoudig Programmeringsdocument voor de structurele bijstandsverlening Doelstelling 2 voor Oost-Nederland^{1,2} ("EPD Oost-Nederland"); uit hoofde van

¹ Beschikking van de Commissie van 6.8.2001 C(2001)2056 def. CCI 2000.NL16.2.DO.004.

² De provincie Overijssel, waar Deventer ligt, stond in de periode 2000-2006 op de regionale steunkaart in het kader van Doelstelling 2. Derhalve kon NV Bergkwartier, toen zij voor de eerste keer de subsidie aanvroeg, dit doen op basis van het EPD Oost-Nederland.

Zijne Excellentie de Heer Maxime VERHAGEN
Minister van Buitenlandse Zaken
Bezuidenhoutseweg 67
NL - 2500 EB Den Haag

maatregel 01.04 van dit document zijn subsidies voor de versterking van de toeristische infrastructuur toegestaan en uit hoofde van maatregel 03.02 zijn deze toegestaan voor projecten waarmee instandhouding van het cultureel erfgoed wordt beoogd. Daarnaast bevorderen de Nederlandse overheid, de provinciale en de gemeentelijke autoriteiten het behoud van historische gebouwen, onder meer door subsidies toe te kennen in het kader van het Besluit rijkssubsidiëring restauratie monumenten 1997, ("Brrm"), en daarmee samenhangende wetgeving³.

- (4) **Doelstelling:** Het voornaamste doel van de maatregel is het behoud van cultureel erfgoed. Secundaire doelstellingen zijn regionale ontwikkeling en werkgelegenheid⁴.
- (5) **Autoriteit die de steun verleent:** De aangemelde steun zal worden verleend door de gemeente Deventer en de provincie Overijssel.
- (6) **Financiering van de steun:** De gemeente Deventer zal een subsidie van 225 000 euro toekennen uit haar begrotingsmiddelen. Op het niveau van de provincie Overijssel zal de steunmaatregel deels in het kader van de EPD Oost-Nederland worden gefinancierd (een bedrag van 398 150 euro subsidie uit de begrotingsmiddelen van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling) en deels uit de reguliere provinciale middelen (270 000 euro).
- (7) **Looptijd van de maatregel:** De Nederlandse autoriteiten zijn voornemens de maatregel uit te voeren zodra de steun door de Commissie is goedgekeurd. Ondanks het voorafgaande heeft de provincie Overijssel op 9 november 2006 reeds een voorschot aan NV Bergkwartier overgemaakt van 5% van het begrote bedrag, d.w.z. 33 408 euro. Deze som lag evenwel ruim onder het *de minimis*-bedrag en vormt derhalve geen potentieel onrechtmatige steun. Zoals in de subsidiëringbeschikking is bepaald moeten alle activiteiten met betrekking tot het project, d.w.z. de renovatie en uitbreiding van het hotelgebouw uiterlijk op 15 augustus 2008 door NV Bergkwartier voltooid zijn, en dienen alle daarmee samenhangende kosten op die datum te zijn betaald.
- (8) **Begunstigde:** De begunstigde van de maatregel is NV Bergkwartier (hierna "de begunstigde" of "NV Bergkwartier" genoemd). NV Bergkwartier is de eigenaar van het IJsselhotel; zij heeft het gebouw in 2002 voor circa 1,4 miljoen euro gekocht van de besloten vennootschap Het Wapen van Deventer BV. Het IJsselhotel is een gebouw dat dateert uit de tweede helft van de 19e eeuw en dat op de Nederlandse lijst van Rijksmonumenten is opgenomen. Het gebouw staat in Deventer, in de provincie Overijssel.

³ Besluit rijkssubsidiëring onderhoud monumenten ("Brom") and Besluit rijkssubsidiëring instandhouding monumenten ("Brim").

⁴ Aangezien het project, de renovatie van het IJsselhotel, in aanmerking kwam voor steun in het kader van het behoud van het cultureel erfgoed alsook voor steun voor regionale ontwikkeling in het kader van het EPD Oost-Nederland, twijfelden de Nederlandse autoriteiten of zij de steun moesten aanmelden op grond van artikel 87, lid 3, onder c), EG-Verdrag of artikel 87, lid 3, onder d), EG-Verdrag. Uiteindelijk hebben zij met het oog op het grotere belang van het project voor het cultureel erfgoed, gekozen voor een aanmelding uit hoofde van artikel 87, lid 3, onder d), EG-Verdrag. Dit heeft echter tot een vertraging bij de aanmelding geleid.

- (9) NV Bergkwartier is belast met de restauratie van de oude gedeelten van het IJsselhotel en de uitbreiding met een nieuw gedeelte. NV Bergkwartier zal het IJsselhotel niet zelf exploiteren, maar aan een derde partij verhuren.
- (10) NV Bergkwartier is in 1968 opgericht als een zogenaamde *ideële naamloze vennootschap*. Het is een non-profitorganisatie die zich bezighoudt met het behoud van monumenten. Hoewel het heden ten dage wellicht passender zou zijn om bij een dergelijke organisatie voor de rechtsstructuur van een vereniging te opteren, was de huidige structuur volgens de Nederlandse autoriteiten ten tijde van de oprichting de beste waarborg voor openbaarheid en transparantie en werd hierdoor het aantrekken van kapitaal vergemakkelijkt.
- (11) NV Bergkwartier mag jaarlijks slechts maximaal 5% van het gestorte kapitaal als dividend aan haar aandeelhouders uitkeren. De voornaamste aandeelhouders van NV Bergkwartier zijn de investeringsdivisies van grote (Nederlandse) banken, verzekeringsmaatschappijen en pensioenfondsen, evenals een stichting op het gebied van het landschapsbehoud (Stichting IJssellandschap) en de gemeente Deventer.
- (12) Volgens de door de Nederlandse autoriteiten verstrekte informatie heeft NV Bergkwartier een jaaronzet van 2 000 000 euro, een balanstotaal van 600 000 euro, en heeft zij vier werknemers in dienst. Daarmee geldt de onderneming als een micro-onderneming die onder de maximumniveaus blijft die in artikel 2, lid 3, van de bijlage bij de Aanbeveling van de Commissie 2003/361/EG van 6 mei 2003 betreffende de definitie van kleine, middelgrote en micro-ondernemingen zijn vastgesteld⁵.
- (13) **Aard van de steun:** De maatregel betreft een rechtstreekse subsidie.
- (14) **Begrotingsmiddelen:** De begroting van de aangemelde maatregel bedraagt in totaal 890 000 euro. Opgemerkt zij dat de begroting werd aangenomen voor de periode 2006-2008.
- (15) **Subsidiabele kosten en steunintensiteit:** Subsidiabele kosten volgens de door de provincie Overijssel en de gemeente Deventer gehanteerde definitie zijn de extra kosten die door NV Bergkwartier worden gemaakt voor de restauratie van het IJsselhotel en de bouw van een nieuw gedeelte, ten opzichte van de kosten voor de onderneming indien zij een nieuw op vergelijkbare wijze ingericht hotel van soortgelijke omvang zou moeten bouwen.
- (16) Volgens de door NV Bergkwartier aan de Nederlandse autoriteiten voorgelegde berekeningen zullen de totale verwachte subsidiabele kosten 1 640 000 euro bedragen, terwijl de totale subsidie van de Nederlandse autoriteiten ten hoogste 1 328 000 euro zou belopen (d.w.z. 81,0% van de subsidiabele kosten). Het bedrag van 1 328 200 euro bestaat uit steun van 890 000 euro uit hoofde van de onderzochte maatregel en een subsidiebedrag van 438 200 euro van de Nederlandse overheid (dat door de Nederlandse autoriteiten niet is aangemeld).
- (17) **Cumuleringregel:** Zoals hierboven kort is vermeld zal de onderhavige steun worden gecumuleerd met steun van het Rijk in het kader van het Brrm om diezelfde

⁵ PB L 124 van 20/5/2003, blz. 36.

subsidiabele kosten te dekken. De totale aan de begunstigde verleende steun zal niet hoger zijn dan 81% van de verwachte subsidiabele kosten ongeacht de financieringsbron. Verder zal, volgens de berekeningen die van de Nederlandse autoriteiten zijn ontvangen, het totale maximale subsidiebedrag (uit alle bronnen) 26,9% van de totale geraamde projectkosten bedragen (4 946 777 euro).

- (18) De subsidies uit hoofde van het Brrm staan voor open voor alle eigenaren van een monument dat op de Nederlandse lijst van Rijksmonumenten staat, ongeacht of dit personen of ondernemingen zijn. Om die reden zijn de Nederlandse autoriteiten van mening dat dergelijke maatregelen niet selectief zijn en geen staatssteun vormen. Daarom hebben de Nederlandse autoriteiten de subsidie van 438 200 euro die NV Bergkwartier van de nationale overheid zal ontvangen, niet bij de Commissie aangemeld.

III. BEOORDELING VAN DE MAATREGEL

In het hiernavolgende onderzoekt de Commissie de aangemelde maatregelen, maar ook de financiële steun aan de begunstigde van 438 000 euro die niet bij de Commissie is aangemeld.

Aanwezigheid van staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag

- (19) De Commissie moet nagaan of de aangemelde steun evenals de niet-aangemelde subsidie die uit hoofde van het Brrm is verleend, kunnen worden aangemerkt als staatssteun in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag, waarin wordt bepaald dat "behoudens de afwijkingen waarin dit verdrag voorziet, steunmaatregelen van de staten of in welke vorm ook met staatsmiddelen bekostigd, die de mededinging door begunstiging van bepaalde ondernemingen of bepaalde productie vervalsen of dreigen te vervalsen, onverenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt, voor zover deze steun het handelsverkeer tussen de lidstaten ongunstig beïnvloedt".
- (20) **Bekostiging met staatsmiddelen:** De aangemelde maatregel wordt onder meer gefinancierd uit de begrotingskredieten van de gemeente Deventer en de provincie Overijssel. De in het kader van het Brrm verleende subsidie wordt via de nationale begroting gefinancierd. De maatregelen gaan derhalve duidelijk gepaard met de overdracht van staatsmiddelen aan de begunstigde.
- (21) **Selectief economisch voordeel voor ondernemingen:** De maatregelen komen ten goede aan een specifieke onderneming, NV Bergkwartier. De maatregelen kunnen derhalve als selectief worden beschouwd.
- (22) Het project beoogt de renovatie van het IJsselhotel, een nationaal monument, en de uitbreiding van het gebouw met een nieuw gedeelte. Als zodanig kan het renovatieproject niet geheel als een marktinvestering worden beschouwd. Door de uitvoering van het project te steunen vervullen de Nederlandse autoriteiten een van hun taken, het behoud van het nationaal cultureel erfgoed. Toch dient NV Bergkwartier, de eigenaar van het gebouw, als onderneming te worden aangemerkt: zij verricht commerciële activiteiten, d.w.z. de aankoop van gebouwen en de commerciële exploitatie ervan na renovatie. In dit geval heeft NV Bergkwartier, met het oog op commerciële exploitatie, een langlopende huurovereenkomst met een

hotelketen gesloten. Volgens deze overeenkomst is de verschuldigde huur slechts voor de eerste vijf jaar van het contract vastgelegd, en kan deze derhalve vervolgens worden verhoogd. NV Bergkwartier moet daarom als een onderneming worden beschouwd.

- (23) De door de Nederlandse autoriteiten verleende subsidie reduceert de totale kosten voor de herinrichting die door NV Bergkwartier moeten worden gedragen. Concurrenten die andere (niet-historische) gebouwen restaureren en/of bouwen welke vervolgens als hotels worden verhuurd krijgen niet noodzakelijk een subsidie van de overheid. Daarom houden de maatregelen in kwestie een economisch voordeel voor NV Bergkwartier in.
- (24) Ten aanzien van de subsidies die ingevolge het Brrm worden toegekend hebben de Nederlandse autoriteiten opgemerkt dat deze voor iedereen openstaan, zowel voor personen als ondernemingen die eigenaar zijn van een monument dat op de Nederlandse lijst van Rijksmonumenten staat, en dat zij derhalve geen staatssteun vormen. Echter, volgens de rechtspraak van het Hof is het feit dat een maatregel in beginsel openstaat voor eenieder die beantwoordt aan de voorwaarden voor het ontvangen van steun, niet voldoende om het staatssteunkarakter van een maatregel uit te sluiten⁶. Daarom moet de subsidie van 438 200 euro eveneens worden beschouwd als een maatregel die NV Bergkwartier een selectief voordeel oplevert.
- (25) Er is daarentegen geen economisch voordeel voor de huurders van het gebouw, omdat er concurrentie was tussen de gegadigde huurders. Verder zullen de Nederlandse autoriteiten, wanneer zij het uiteindelijke bedrag van de subsidie vaststellen, de marktconformiteit van de huurvoorwaarden controleren⁷.
- (26) **Vervalsing van de mededinging:** De betrokken markt is de vastgoedmarkt. De begunstigde heeft een bepaald gebouw – het IJsselhotel – van particuliere eigenaars aangekocht. Hoewel het IJsselhotel een historisch gebouw is, dat in vrij slechte staat verkeerde en daarom niet noodzakelijkerwijs aantrekkelijk was voor andere marktdeelnemers, kan niet worden uitgesloten dat de begunstigde in feite met andere marktspelers concurreerde toen zij het gebouw verwierf. Immers, andere commerciële of non-profitentiteiten zouden geïnteresseerd kunnen zijn in de verwerving van historische gebouwen, zelfs indien zij eerst grondig moeten worden gerestaureerd. Verder kan de begunstigde met andere marktspelers concurreren wanneer zij het object verhuurt. Aangezien het gebouw als hotel/restaurant kan worden gebruikt kunnen andere aanbieders van onroerend goed voor recreatieve activiteiten met NV Bergkwartier concurreren. Het is derhalve mogelijk dat de mededinging op dit niveau is vervalst.
- (27) **Gevolgen voor de handel tussen lidstaten:** Het spreekt vanzelf dat de begunstigde de diensten van het IJsselhotel niet elders kan aanbieden; toch zou er ook sprake zijn van gevolgen voor de handel indien er sprake is van buitenlandse gegadigden. In dit verband stelt de Commissie vast dat Deventer, waar het IJsselhotel is gevestigd, circa 65 km van de dichtstbijzijnde grens ligt.

⁶ Zaak C-501/00, Spanje/Commissie, Jurispr. 2004, blz. I-6717, punt 118-120.

⁷ De inkomsten uit de exploitatie van het IJsselhotel zullen worden bepaald overeenkomstig Verordening nr. 448/224 van de Commissie (en met name regel 2) en van Verordening nr. 1260/1999 van de Raad (meer in het bijzonder artikel 29, lid 4).

- (28) Wat de aankoop en renovatie van het gebouw betreft kan redelijkerwijs worden aangenomen dat NV Bergkwartier concurreert met nationale of internationale commerciële of non-profitentiteiten die in de gehele EU actief zijn en dit soort werkzaamheden verrichten. Verder zou de begunstigde bij het verhuren van het gebouw als hotel/restaurant kunnen concurreren met ondernemingen die in dit marktsegment in andere lidstaten actief zijn. Bovendien kunnen er buitenlandse gegadigden zijn om het hotel te huren. Daarom wordt geconcludeerd dat de maatregel gevolgen heeft voor de handel tussen lidstaten
- (29) Gezien het bovenstaande is de Commissie van oordeel dat beide aangemelde subsidiemaatregelen en, in dit specifieke geval, de subsidie die in het kader van het Brrm is verleend, staatssteun vormen in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag
- (30) Gezien deze beoordeling moet de Commissie onderzoeken of de betrokken maatregelen verenigbaar zijn met de gemeenschappelijke markt.

Verenigbaarheid van de steun

- (31) Artikel 151 van het EG-Verdrag bepaalt dat "de Gemeenschap bijdraagt tot de ontplooiing van de culturen van de lidstaten onder eerbiediging van de nationale en regionale verscheidenheid van die culturen, maar tegelijk ook de nadruk leggend op het gemeenschappelijk cultureel erfgoed". "De Gemeenschap houdt bij haar optreden uit hoofde van andere bepalingen van dit Verdrag rekening met de culturele aspecten, met name om de culturele verscheidenheid te eerbiedigen en te bevorderen."
- (32) Volgens artikel 87, lid 3, onder d), van het EG-Verdrag kunnen "steunmaatregelen om de cultuur en de instandhouding van het culturele erfgoed te bevorderen, wanneer door deze maatregelen de voorwaarden inzake het handelsverkeer en de mededingingsvoorwaarden in de Gemeenschap niet zodanig worden veranderd dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad" als verenigbaar met de gemeenschappelijke markt worden beschouwd.
- (33) Met de betrokken maatregelen wordt een reële doelstelling inzake het behoud van cultureel erfgoed nagestreefd, omdat het gebouw voor de restauratie waarvan de subsidie wordt verleend, op de nationale monumentenlijst staat.
- (34) In het onderhavige geval zijn de subsidies beperkt tot één begunstigde, NV Bergkwartier, welke onderneming volgens de oprichtingsstatuten tot taak heeft nationale monumenten in de gemeente Deventer en naburige gemeenten aan te kopen, te restaureren en te exploiteren. Verder wordt in de statuten bepaald dat de begunstigde, ook al betreft het een naamloze vennootschap, in feite een non-profitorganisatie is. De dividenduitkering is beperkt tot maximaal 5% van het volgestorte kapitaal per jaar. Verder zullen in geval van liquidatie van NV Bergkwartier de resterende middelen worden gebruikt voor het behoud en/of de renovatie van (andere) monumenten. Daarom is het gebruikte instrument geschikt om de nagestreefde doelen te bereiken.
- (35) Opgemerkt zij dat het IJsselhotel zonder de tussenkomst van de begunstigde verder in verval zou raken en uiteindelijk zou instorten of zou worden gesloopt. Bij de renovatie van het hotel zal de begunstigde de authenticiteit en het bestaande

bouwkundig karakter van het gebouw respecteren. Gewoonlijk worden dergelijke beperkingen, die extra kosten met zich brengen, niet aan andere vastgoedondernemingen opgelegd. Daarom is een subsidie voor een deel van deze extra kosten nodig om ervoor te zorgen dat de renovatie kan plaatsvinden en dat bij verhuur een marktconforme prijs kan worden gegarandeerd. De Commissie is daarom van oordeel dat de steun in dit geval noodzakelijk is.

- (36) NV Bergkwartier houdt zich uit hoofde van haar statutaire doelstellingen reeds een groot aantal jaren bezig met de aankoop en renovatie van historische gebouwen. Hierdoor is de onderneming goed op de hoogte van de bestaande subsidies. NV Bergkwartier raadpleegt de gemeente Deventer dikwijls over de aankoop van gebouwen en de mogelijkheden om daarvoor subsidie te krijgen. Wat de aankoop van het gebouw van het IJsselhotel betreft heeft de begunstigde de mogelijkheid onderzocht om het hotel zonder enige subsidie te renoveren en te exploiteren. Dit is onmogelijk gebleken. Daarom heeft de gemeente Deventer reeds in 2003 namens NV Bergkwartier een subsidieaanvraag ingediend in het kader van het Doelstelling 2-programma voor Oost-Nederland met het oog op de renovatie van het IJsselhotel en het verbeteren van het aangrenzende Worpplantsoen. Gezien het feit dat voordat een subsidie kan worden goedgekeurd in het kader van de Europese programma's in Overijssel alle noodzakelijke vergunningen moeten zijn verleend, is de positieve subsidiebeschikking pas in 2006 gegeven. Vaststaat dat NV Bergkwartier zonder de (waarschijnlijkheid van) subsidies het IJsselhotel zou hebben verkocht zonder renovatie of het gebouw zelfs helemaal niet zou hebben aangekocht.
- (37) De Commissie stelt verder vast dat het totale steunbedrag beperkt blijft tot het minimum dat nodig is om het beoogde doel te bereiken. De begunstigde verricht zelf een belangrijke financiële bijdrage door 3 618 577 euro van de totale kosten te financieren. Zoals reeds eerder is opgemerkt zal maximaal 81,0% van de begrote subsidiabele kosten (wat maximaal 26,9% van de geplande totale kosten vertegenwoordigt) met subsidies worden gefinancierd. Tegelijkertijd zullen de kosten voor de restauratie van het monumentale gedeelte van het gebouw en de andere activiteiten van begunstigde in financieel en administratief opzicht strikt gescheiden blijven. De Nederlandse autoriteiten spreken in dit verband zelfs van een "Chinese muur".
- (38) Voor het deel van de subsidie dat door de provincie Overijssel wordt toegekend moet NV Bergkwartier driemaal per jaar een overzicht van alle gemaakte kosten voorleggen. Verder hebben medewerkers van de provinciale autoriteiten het project meermalen bezocht om toezicht te houden op de ontwikkeling. Wanneer de restauratie en de bouw van een nieuw gedeelte van het IJsselhotel zijn voltooid zal de begunstigde een gedetailleerd financieel verslag moeten indienen dat door een accountant zal worden gecontroleerd. Er zijn in dit verband afspraken gemaakt met de auditdienst van de Europese Commissie. De controle overeenkomstig de Brm wordt in overleg met de gemeente Deventer momenteel uitgevoerd door de Rijksdienst voor archeologie, cultuurlandschap en monumenten. Op basis van deze controleactiviteiten wordt de hoogte van de Brm-subsidie en van de gemeentelijke subsidie vastgesteld. In ieder geval zal, indien de daadwerkelijk gemaakte subsidiabele kosten lager uitvallen dan in de begroting die NV Bergkwartier bij de Nederlandse autoriteiten heeft ingediend is voorzien, het totale subsidiebedrag eveneens worden verlaagd. Indien daarentegen de subsidiabele kosten hoger zijn dan verwacht, moeten zij door NV Bergkwartier worden gedragen.

- (39) Een ander belangrijk aspect is dat nationale en gemeentelijke subsidies voor restauraties vaak pas enkele jaren na het gereedkomen van een project daadwerkelijk worden ontvangen. Ter illustratie hiervan merkt de Commissie op dat de voor het onderhavige project aan NV Bergkwartier toegekende Brrm-subsidie afkomstig is uit de jaartranches 2010 en 2011. De Nederlandse autoriteiten verwachten dat deze middelen inderdaad pas in die jaren zullen worden uitgekeerd. NV Bergkwartier ontleent derhalve aan de positieve subsidiebeschikking wel het recht om deze subsidie te ontvangen – onder voorbehoud van goedkeuring door de Europese Commissie – maar moet de middelen zelf voorfinancieren.
- (40) Wat de gevolgen van de maatregelen voor de mededinging betreft, deze lijken niet zeer groot. In dit geval betreffen de subsidies slechts één gebouw. Afgezien daarvan gedraagt de begunstigde zich op de markt voor de verhuur van monumentale panden als een normale marktpeler. Immers, aangezien de steun beperkt blijft tot het minimum dat noodzakelijk is om de extra kosten van de restauratie te financieren kan de begunstigde de staatssteun niet gebruiken om huurprijzen onder een concurrerend niveau vast te stellen.
- (41) Hoewel niet kan worden uitgesloten dat de maatregelen gevolgen hebben voor de intracommunautaire handel lijken deze in dit geval zeer beperkt te zijn. Niet alle marktdeelnemers die vastgoed in andere lidstaten restaureren en verhuren zullen noodzakelijkerwijs belangstelling hebben voor een historisch monument in Nederland zoals het IJsselhotel. Bovendien werd belangstelling uit het buitenland niet geweerd omdat de verhuur van het IJsselhotel op het internet werd aangekondigd. NV Bergkwartier was zelfs in eerste instantie van plan het hotelgebouw aan een internationale hotelketen te verhuren. Geen van deze ketens toonde evenwel belangstelling omdat het IJsselhotel niet voldoende kamers bevat.
- (42) De Commissie concludeert hieruit dat de steun aan NV Bergkwartier de mededinging en de intracommunautaire handel niet overmatig zou beïnvloeden.

IV. CONCLUSIE

- (43) Gezien het voorafgaande heeft de Commissie vastgesteld dat de betrokken maatregelen staatssteun vormen in de zin van artikel 87, lid 1, van het EG-Verdrag.
- (44) Op basis van de voorgaande beoordeling is de Commissie evenwel tot de conclusie gekomen dat de maatregelen zorgen voor het behoud van het nationaal cultureel erfgoed zonder de mededinging en de handelsvoorwaarden in de Gemeenschap zodanig te veranderen dat het gemeenschappelijk belang wordt geschaad. Zij zijn derhalve verenigbaar met artikel 87, lid 3, onder d), van het EG-Verdrag.

V. BESLUIT

- (45) De Commissie heeft derhalve besloten geen bezwaar te maken tegen bovengenoemde maatregelen omdat zij verenigbaar zijn met artikel 87, lid 3, onder d), van het EG-Verdrag.

Ingeval deze brief vertrouwelijke gegevens bevat die niet mogen worden bekendgemaakt, wordt u verzocht de Commissie daarvan binnen 15 werkdagen vanaf de ontvangst van dit schrijven in kennis te stellen. Ontvangt de Commissie binnen de vastgestelde termijn geen met redenen omkleed verzoek, dan neemt zij aan dat u instemt met mededeling aan derden en bekendmaking van de volledige tekst van dit schrijven in de authentieke taal op internet:

http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/index.htm

Dit verzoek dient bij aangetekend schrijven of bij faxbericht te worden gericht aan:

Europese Commissie
Directoraat-generaal Concurrentie
Griffie staatssteun
SPA3 6/5
B-1049 Brussel
Fax nr.: +32 2 296 12 42

Met bijzondere hoogachting,

Voor de Commissie

Neelie KROES
Lid van de Commissie